

САҢА ОЛОХ

Ыам ыйын
22 күнэ
ОПТУОРУНИЬУК

№ 63

(9638)

КАҢЫАТ 1951 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Чурапчы улуусун хаһааба

СААСКЫ ҤУКУОЛУҤ БЫРААҤЫҤҤЫТҤҤАҤ!

Ыам ыйын 22 күнэ — норуокка биллэринэн Ҥукуолун таһаратын күнэ. Сахаларга бу күнтэн ылата сайыҥгы хонук аабыллыбытынан барар. Бу күн ыаллар арыҥа алаадылаан, баһаайдаах дьоннор күс миннээн дьоро кизэни тэрийэр үгэстээхтэр. Оттон былыр биһиги өбүгэлэрбит бу күн саҥа сый сабаланытын бэлэтииллэр эбит. Бу туһунан биологическай наука доктора, профессор, суруйааччы, Эһэ Дьыл дыэттин төрүттээчи Г.С. Угаров манньк суруйбут: "Сахалар сый түөрт кэмнэтэн ураты "Дьыл" дьин өссө эбии сый кэмнээхтэр эбит. Дьыл кыһыҥгы уонна сааскы кэмнэри хаһар, алтынны 14 күнүттэн ыам ыйын 22 күнүгэр дьери салҕанара. Өбүгэлэрбит Дьылы орус сизтиилээх кырдыаас оҕонньор курдук ылыналлара. Дьыл оҕуһа тымныы тыһынааһа, икки муһуттан былардан дьыбар тыһа бургуһуйара, онон сиргэ тымныыны түһэрэр. Онон дьыл дьин сый саамай тымныы, тыһыс кэмэ. Ол иһин саха кийитэ дьылы дыксийэ көрсөрө, дьыл оройугар (олуньу 1 күнүгэр) аһыыр аһы, сүөһүгэ сиир отун аабынан көрөрө. Анара баар буоллабына кыстыгы этэннэ туоруурга суоттанара. Ыам ыйын 22 күнүгэр сүөһү күөххэ үктэнэн, төрүүх төрөөн, булт-ас дэлээн, дьылы тахсыыны кытта сайын сабаланыта, саха саҥа сыла үүнүүтэ — барыта биһиргэ түмүллэн суолтата олус сөбүмэрэ.

Онон "сый" уонна "дьыл" дьин өйдөбүллэр атылыы суолталаахтар эбит. Үгэс курдук, "Саҥа дьылынан эһэрдэ" дьирбит сыһа буолан таһаста. Дьингэр сылы көрсөр буоллаһыт. Ыам ыйыттан саҥа сый сабалана ый бэлэтин аатыгар сылдыар. Ыам ыйын былыр биһиринньк дьиллэр эбит. Онон сизтэрэн ити алтынны, сэтинньк ыйдар үөскээбиттэр.

Оттон Ҥукуолун күнүн туһунан аһтар буоллаһа, былыр таһара дыэтэ "Ҥукуолун күнүгэр сайын кэлэр" дьин сахаларга сурук таргаллыт эбит. Таһара дыэтэ оччолорго былаас идеологическай органа. Онон кини этитэ сокуомнай күүстээх, олоххо тутта киһирэр. Оттон сахалар былыр — былыргыттан саҥа сылларын сайын кэлэр күнүнэн ааһаллара. Саҥа сылы бэлэтииллэн умнулла быһыытынан, дьон ити күнү билигин Ҥукуолун таһара күнүн курдук өйдүүр.

Ойуур баһаардарыттан сэрэниэххэ

Ааспыт 2006 сый уот турар кутталлаах сезонун устата республика сиритэр-уотутар 208 ойуур баһаара бэлэтииллэ. Түмүгэр уот сизбит тыһа 62,339 тыһ гектарга тизнэспитэ. Баһаардар тахсыбыт сүрүн төрүөтэринэн буолбуттара:

- чарыһан түһүүтүтэн — 140;
- олуктоох нэһиликтэнэ буруйуан — 41;
- тарыһтар буруйдарынан — 4.

Ойуур баһаардарыттан тахсыбыт хоромьу 156 мөл. 243 тыһ. солк тизнэспитэ. Уоту умулларыта туттуллубут үп 9 мөл. 963 тыһ. солс тизнэспитэ. Сизлэстийи органдарыттан ыһылыбыт бөтөххөһолларынан 5 баһаар буруйдаар буолулубута. Баһаартан сэрэхтөөх буолуу быраабыталарын кизэ 34 буруйдаах мизэрэ тардыллыбыттар.

Чурапчы улуунун сиритэр-уотутар 2006 сыла 2 уот турбут түбэлтэ бэлэтииллэ. Уот сизбит ойуура 17 гектарга, хонуута 0,3 гектарга тизнэспитэ. Уот тахсыбыт сүрүн бөтөххөһолларынан буолбуттара: нэһиликтэнэ буруйуан 1, чарыһан түһүүтүтэн 1. Баһаары умулларыта 104,5 тыһынанчаах ороскуот төлөөн, 228,0 тыһ. уоксай хоромьу таһаста.

Ыам ыйыттан сиргэ-уокка уот турар кутталлаах кэмэ тизнэспитэ. Таһа хаар уултан бүтэн кураан күннэр тураннар уоттан сэрэхтөөх буолуу кэмэ сабалана.

2007 сый ыам ыйын 2 күнүнэри 496 №-дэх "2007 сыла ойууру уоттан харьастыыр мизэрлэр туһарынан" Саха Республикатын Правительствоин дьаһалынан ойуур баһаардар турар түбэлтэлэригэр, тутта умулларар үлэни ыһыттарыгар олуктоох муувициальной тардылыһарга, ойуур хаһаайыстыбалар, айыһа харьастабыллыи инспекциялар соруудахтаныа (уоту умулларыта үлэниг күүһү, техниканы түмүү, аһылытын, медицин-

скэй коммун. уматык матыры-аалдарынан хааһыны). Дьаһалга 149-дэх сыһарыыны баһаардары умулларыта туттарга улуустарга байлэрин бюджеттары суотугар резервнэй ГСМ туталларытар ыһылына (Чурапчы улуунугар 15 т. А-76 бензин, 15 т. дизельскэй уматык).

Ойуур баһаардарын умулларыта федеральной бюджеттан көрүллэр үп субвенция быһыытынан кизэринэн быһыл эһэ Саха сирин айылга харьастабылын министерствотын нөүгө дуоһаар быһыытынан төлөөр. Ойуур хаһаайыстыбатын кытта дуоһаар түһэрсэн уоту умулларыта техникаларын үлэлэтигэр тарытталарга, хаһаайыстыбаларга байлэрин расчелаларынан, онтон аһыттарга улуус экономотделын быһылыбыт расчелалынан техникка оҕото төлөөр (8 часка 382 солс). Хаа биһирдэн кизиллэ, хаһаайыстыбалар тыа баһаардарын умулларыта үлэлэригэр улуус ойуурун хаһаайыстыбатын кытта хайаан да дуоһаардаах буолуохтаахтар, оччор эрэ уоту умулларыта ороскуот төлөөр.

Российскэй Федерация 1993 с. балаһа ыйын 9 күнүгэр таһаарыт баһаартан сэрэхтөөх буолуу быраабыталарын ирдэбиллэринэн сиргэ-уокка булгуу, мас бэлэмнэ, ыһылы үлэтигэр эбэтэр айылга саныына сылдан уоттан сэрэхтөөх булгаргытылар улуус бары олуктоохторуньыһарыт.

Уот турар түбэлтэлэригэр граждандар бастаан туран уоту умулларар дьаһаллары ыһаахтарга кизиллэбит түбэлтэлэригэр туһаннаах тарытталарга биллэриһтөөхтэр. Айыһа — баар суох баһыт, таһнар таһастыт, аһыһа аһыт кэлэ турар уокбай чүмүтэ буолар. Туһаһыһа эйбэтигэр харьастабыл-лааһык сыһааннаһааһаһыт!

Чурапчы ойуурун хаһаайыстыбата

Программа проведения Дня муниципальных образований в Чурапчинском улусе 26 мая 2007 года

Время	Мероприятия	Место проведения	Ответственные
10.00	Оздоровительный бег.	с РИО «Сага олох» до площади Ленина.	М.С. Игнатьев.
11.00	Торжественный митинг, посвященный ко Дню Чурапчинского улуса и годовщине открытия филиала «Алмазэргиэнбанка» в Чурапчинском улусе. — Награждения	Площадь Ленина.	Д.М. Афанасьев, Г.И. Филиппова, Г.В. Смирнов.
с 11.30 — 12.00.	Музыкальные поздравления	Площадь Ленина	Д.Д. Попов.
	Лотерея для вкладчиков филиала «Алмазэргиэнбанка».	Площадь Ленина	Г.И. Филиппова.
13.00	Выход на всеобщий субботник в рамках улусной программы «Хатыт чарыт»	По прикрепленным местам организаций и учреждений.	Главы наслегов, руководители организаций и предприятий.

ДЬОН ОЛОБУН БЫЫНЬЫР АНАЛЛААХТАР

Киһинэ тоххха да кэмнэмэт баһа — доруобуйата. Олоххо араас мксаллаах балаһыаньалар, дэннэр, оһоллор баар буолуохтарын сеп. Оннук түгэнигэр суһаллык хаан кутуута наада буоллар кимнээх биэрэллэр? Донорынан 18 саһын тоолбут, медицинскэй чинчийэн көрүүнү ааспыт граждандар буолар. Биһир биһирингэ 450 мл. хаан биһирлэр. Доруобай киһинэ бу куттала суох.

Дор быраас, РФ Доруобуйатын харьастабылын үтүөлээх үлэһитэ А.А.Попов салайар хаан кутар пууна 1994 сыллаахтан үлэлэир. Бу пуун Чурапчы улуунугар олус наадалааһын таба өйдөөн, Александр Александрович бэйэтэ туруорсан тулпута.

Хотторо нэһиликтэр олоһор Божедоновтар дьин-кэргэттэрэ кадровой донордар. Ара баһылык Аркадий Васильевич 1996 сыллаахтан 43-тэ плазма, 22-тэ хаан биһирэн элбэх киһи олоһун быһааһыт РФ Бочуоттаах донора. Билигин Чурапчыга "Сахалекомга" учаастак начальнигынан үлэлэир.

Уолаттара Иннокентий Аркадьевич, Василий Аркадьевич аһаларын үтүө холобурун батыһан эмиз донордар. Аркадий Васильевич биһиргэ төрөөбүт убайдара Григорий Васильевич, Константин Васильевич эмиз хаа да төгүл хаан биһирэн, нэһиликтит дьонун-сэргэтин убаастабылын ыһаллар.

Өр сылларга электригинэн үлэлээбит П.Г.Павлов тарбахха баттанар үтүө суобастаах донорбит этэ. Биһир оннук киһинэн эмиз Хоттороттон төрүттээх биһир дойдуга аһыт П.Д.Попов 43-тэ хаан биһирэн дьон-сэргэ махталын ыһаһын ылар. Кэники сылларга биһиги нэһиликтиттэн кадровой донордар аһаһанарыгар К.Б.Федоров киһирдэ.

Улууспутугар манньк хорсун дьоннор, дьон олоһун быһыһыһа аналлаахтар нэһиликтэртэн өссө да элби турдуһнар.

С.И.ПОПОВА,
Дирингээди участковой баллыһа фельдшера.

Е. НЕЛАКИРОВА

Хаалбыг кылгас кэмнэ уурдарыгта суохтар баацаа счөт астаран,
сүүүлүлэх лотереяба кыттарга тизтэийиң!

Чурапчы сэл., Октябьскай уул., 26, тел: 42-869

Телефон: 41-358.

Аймастарын Анемподистовтар,
Коржиннар, Просельскийдар

Чурапчы улуунун предпринимателлэрини общественнай сәбиттэ (председатель Е. Г. Санжеева)

дъонугар Владимир Корнилович, Ольга Петровна
Лазаревтар, Илья Корнилович, Надежда Парфеновна
Лазаревтар.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чуратчы с/а, Карл Маркс уул., 26 "а".
Телефоннарбыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265.
E-mail: Oskari@churatsakh.ru

Аята, убайдара, быраатара,
кэргэнэ, үөлээннээхтэрэ

Тэгтгэл хиймэгч өөрийн 19 жилийн 62 (9637) №-гэр "Уу нутагт" өсгөдөг дээдний Галина Полудникова мөхөөдөгчид "Бам" өмнө 8 кунд сарындаа 8 чаагаа нэрлэрүүлнэ... дин суулдугуу "бам" өмнө 8 кунд сарындаа 8 чаагаа нэрлэрүүлнэ" дин кинээр эргэлдэнэ.

Оюулоро, кийинтэрэ, күтүэтэ, сизэнэрэ.
Кутурбанчарын тиздэллэр:
— Күндү бэлтэм Анастасия Герасимовна
олохтон туораабытынан оюулоругар,
кийинтэригэр, күтүэтүгэр, сизэнэригэр
Болтоноттон убаһа Герасим, санаһа Еддокия
Винкураллар.

— Эдминибит Анастасия Герасимовна кунсиритэн барбытынан ооллорулар, кийиктэрингэр, кутуугулар, сөннүрүгэр, айнахтарыгар Кривошаликиннар, Винокуровтар, Е. Г. Васильевтар.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Редактор - директоры солбуйааччы, политика, бйраал, культура,
спорт отдела - О.В. ЖИРКОВА.
Эппизиттир секретарь, сурух отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Тыа хаһаайыстыбатын отдела - Г.И. ПОЛУСКИНА.
Уорух, доруобуйа харыстабылын, ычат отдела - А.М. АДАМОВА.
Корректор - В.Н. ПЕТРОВА.
Верстальщик - И.И. ЛАЗАРОВ.
Бүккүттөөчү - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

САНА ОЛОХ

Автор сурутка элчилер санга
редакция позициялар ылым ая
түбәтәр булалар. Сурутка
ыймалар чакылар
кыдымластарылар ыймалар
автор тус байга суру.